

Charakterystyka przyjazdów do Polski w 2013 roku

I. Aktualna sytuacja w turystyce międzynarodowej

Według danych UNWTO (World Tourism Barometer, vol 12, January 2014) międzynarodowy ruch turystyczny w 2013 r. wzrósł o 5% w porównaniu z rokiem 2012 i osiągnął rekordowe 1,087 mln. przyjazdów turystycznych (o 52 mln. więcej), przewyższając znacznie szacunki UNWTO. Wzrost ten wynikał głównie ze wzrostów notowanych w Europie (+5%), Azji i krajach Pacyfiku oraz Afryki (po +6%). Czołowe podregiony to: Azja Południowo-Wschodnia (+10%), Europa Środkowo-Wschodnia (+7%), Europa Południowa wraz z krajami basenu Morza Śródziemnego (+6%) i Afryka Północna (+6%).

W Europie wzrost międzynarodowych przyjazdów turystycznych wyniósł 5% (dając 563 mln.) i osiągnął podwójne średnie tempo dotychczasowo notowanego wzrostu w turystyce przyjazdowej dla Europy od 2000 roku (+2,5% średnio rocznie pomiędzy 2005 r. a 2012 r.).

Azja i Pacyfik (248 mln. przyjazdów; wzrost o 6%) nadal utrzymują stabilne pozytywne wyniki wzmocnione przez Południowo-Wschodnią Azję (+10%). Ameryka Północna i Południowa (+4%) odnotowały ogólnie słabsze rezultaty (169 mln). W Afryce (+6%) wzrost był napędzany przez ożywienie w północnej części kontynentu (+6%) oraz krajach subsaharyjskich (+5%).

Wśród dziesięciu największych rynków źródłowych, to Rosja i Chiny odnotowały najwyższy wzrost wydatków na podróże zagraniczne - o 28%. Chiny, które stały się numerem jeden turystycznych rynków źródłowych na świecie (102 mld USD w pierwszych trzech kwartałach), kontynuowały szybką ekspansję, odnotowując wzrost wydatków na turystykę wyjazdową o 22%.

II. Przyjazdy do Polski

W 2013 roku było, jak szacujemy, 72,3 mln przyjazdów cudzoziemców, o 8,8% więcej niż w poprzednim roku. Ilość przyjazdów turystów szacujemy na około 15,8 mln (o 6,8% więcej). Najczęściej Polskę odwiedzali Niemcy (40% wszystkich wizyt) oraz nasi pozostali sąsiedzi. Wzrosło znaczenie przyjazdów z Rosji oraz azjatyckich krajów zamorskich.

Tabela 1. Liczba przyjazdów w 2013 r. według głównych grup krajów (w tys.)

Kraj/grupa krajów	Przyjazdy ogółem	zmiana	w tym turyści	zmiana
Ogółem	72 310	8,8%	15 800	6,8%
27 krajów UE	55 860	7,6%	9 850	7,6%
Stara UE	31 890	7,6%	8 015	8,6%
Niemcy	28 900	7,9%	5 280	10,2%
Wielka Brytania	620	17,0%	570	16,3%
Niderlandy	400	2,6%	365	2,8%
Austria	355	1,4%	325	3,2%
Włochy	335	4,7%	310	5,1%
Francja	310	6,9%	275	10,0%
Szwecja	205	0,0%	185	2,8%
Dania	140	27,3%	120	33,3%
Belgia	130	-7,1%	110	-8,3%
Hiszpania	225	40,6%	215	43,3%
Irlandia	95	-20,8%	90	-14,3%
Finlandia	95	0,0%	90	-5,3%
Portugalia	45	-43,8%	45	-43,8%
Grecja	30	-45,4%	30	-45,4%
Luksemburg	5	-66,7%	5	-66,7%
Nowa UE	23 970	7,7%	1 835	3,7%
Czeska Republika	13 380	7,0%	245	16,5%
Słowacja	6 725	9,2%	125	13,6%
Litwa	2 890	9,9%	590	-3,3%
Łotwa	365	-6,4%	330	-1,5%
Węgry	245	8,9%	220	10,0%
Estonia	120	4,3%	110	4,8%
Rumunia	135	8,0%	105	5,0%
Bułgaria	90	0,0%	80	0,0%
Słowenia	20	0,0%	20	0,0%
Sąsiedzi spoza Schengen	14 850	13,4%	4 405	4,4%
Ukraina	7 330	12,4%	2 110	7,1%
Białoruś	3 950	-0,3%	1 530	-3,8%
Rosja	3 570	36,8%	765	15,9%
Ważne zamorskie	575	7,5%	555	8,8%
USA	310	6,9%	295	9,3%
Kanada	80	-11,1%	80	-11,1%
Republika Korei	65	62,5%	60	71,4%
Japonia	45	12,5%	45	12,5%
Australia	75	0,0%	75	0,0%
Reszta świata	1 025	11,4%	990	9,4%
Norwegia	190	46,2%	170	30,8%
Szwajcaria	65	8,3%	65	8,3%
Turcja	120	14,3%	115	9,5%
Inne	650	4,0%	640	4,9%

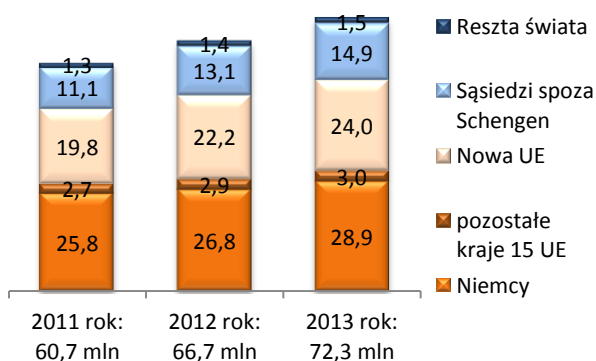
Źródło: badania i oszacowania Activ Group, 2013 r.

Według danych GUS w 2013 roku z obiektów zakwaterowania zbiorowego korzystało o 5,3% więcej cudzoziemców, niż w tym samym okresie 2012 roku. Liczba udzielonych im noclegów wzrosła o 5%. Jednocześnie spadła liczba nocujących w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych (o 2,6%) oraz udzielonych w tych obiektach noclegów (o 10,2%). Do krajów o największym wzroście liczby korzystających z bazy noclegowej należą nasi sąsiedzi ze wschodu: Białoruś i Ukraina (25% i 23%). Spośród krajów europejskich wyróżniają się ponadto Rumunia, kraje skandynawskie (Norwegia i Szwecja) oraz Turcja. Łącznie z krajów Unii Europejskiej było o 2,5% gości więcej. W przypadku turystów z Niemiec zanotowano wzrost o 6%.

Z krajów pozaeuropejskich zwraca uwagę znaczny wzrost liczby gości z krajów azjatyckich, zwłaszcza Korei Płd. (wzrost o 130%) oraz Hong Kongu, Japonii i Chin. Ponadto widzimy znaczne wzrosty liczby noclegów turystów z USA i Brazylii.

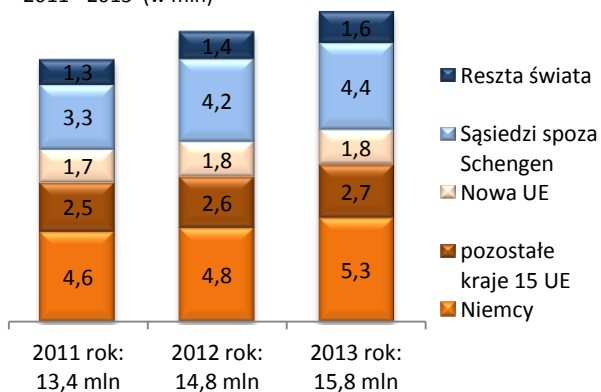
Do grupy krajów o największym (dwucyfrowym) spadku liczby gości w bazie noclegowej należą te kraje, które w roku 2012 brały udział w mistrzostwach EURO 2012 – Irlandia, Grecja i Portugalia. Mniejsze, choć widoczne spadki odnotowujemy dla Finlandii, Czech, Danii i Kanady.

Rys. 1. Oszacowana liczba przyjazdów ogółem w latach 2011 - 2013 (w mln)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Rys. 2. Oszacowana liczba przyjazdów turystów w latach 2011 - 2013 (w mln)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

III. Charakterystyka przyjazdów turystów zagranicznych w 2013 r.

Cele przyjazdów

W 2013 roku struktura celów pobytu nieznacznie się zmieniła. Największą różnicę – spadek o 3 pkt. proc. odnotował udział przyjazdów biznesowych. Więcej zmian występuje w przypadku poszczególnych krajów lub grup krajów. W grupie krajów „starej Unii” (poza Niemcami) widzimy dwukrotny wzrost udziału przyjazdów w celach zdrowotnych i spadek – typowo turystycznych (to jedyna grupa krajów, która odnotowała spadek w tej kategorii). Kraje „nowej Unii” znacznie ograniczyły przyjazdy tranzytowe, za to wzrósł udział prywatnych przyjazdów szkoleniowych oraz do pracy dorywczej. Niemcy nieco zwiększyli wizyty typowo turystyczne i w celach zdrowotnych, rzadziej bywają w Polsce biznesowo. Spadek udziału „innych celów” wśród Europejczyków należy wiązać z korektą ich zwiększonego udziału w 2012 r. wynikającego z uczestnictwa w EURO 2012. W grupie naszych wschodnich sąsiadów widać wzrost przyjazdów na zakupy, co jest efektem otwarcia małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim.

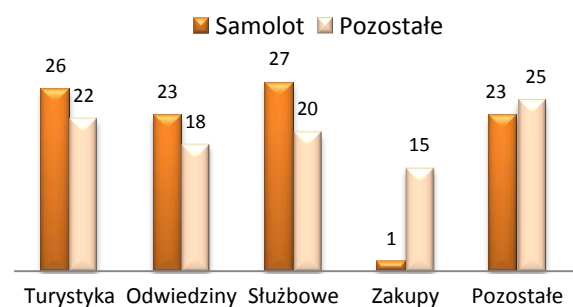
Tabela 2. Cele przyjazdów

Cel przyjazdów (%)	Ogółem	Niemcy	14 UE	Nowe kraje UE	Ros, Biał., Ukr.	Główne zamorskie
Turystyka: wakacje, zwiedzanie itp.	22	27	26	19	10	24
Odwiedziny krewnych lub znajomych	19	21	22	13	13	32
Cele zdrowotne	7	12	8	2	1	2
Sprawy zawodowe lub służbowe	23	20	25	41	20	18
Prywatne przyjazdy szkoleniowe	2	3	1	7	1	1
Dorywcza praca	2	1	1	4	3	1
Zakupy na własne potrzeby	12	3	3	3	40	0
Cele religijne	1	1	2	1	0	5
Odwiedziny miejsca pochodzenia	3	4	3	0	0	12
Tranzyt	5	4	3	6	9	2
Inne cele	4	4	6	4	3	3

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Typowa turystyka występuje częściej wśród tych, którzy korzystali z transportu lotniczego, choć jej udział maleje. Nieco częściej, niż w 2012 roku samolotem podróżowały osoby przyjeżdżające w odwiedziny.

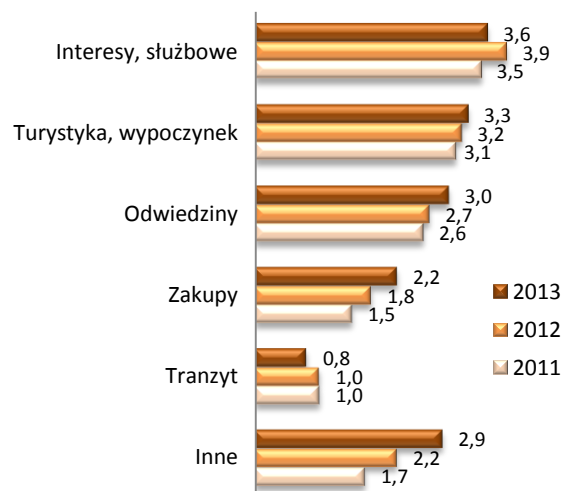
Rys. 3. Zróżnicowanie celów pobytu wg środka transportu (%)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Jeśli wielkość poszczególnych segmentów podróży wyraziemy w liczbach bezwzględnych, to w większości wzrastają one mniej więcej proporcjonalnie do wzrostu liczby przyjazdów turystów ogółem. Szacujemy, że dominujący segment przyjazdów służbowych i w interesach zmalał do poziomu z 2011 roku - około 3,6 mln wizyt. Liczba wizyt turystyczno-wypoczynkowych wzrosła do ok. 3,3 mln. Ostatnie trzy lata cechuje rozwój turystyki zakupowej (sięgając 2,2 mln w 2013 r.). Segment turystyki rodzinno-towarzyskiej (ok. 3,0 mln) również rośnie zgodnie ze wzrostem ogólnej liczby turystów. Liczba przejazdów tranzytowych (z noclegiem w Polsce), jak się wydaje na podstawie wstępnych szacunków, spadła (do poziomu ok. 0,8 mln).

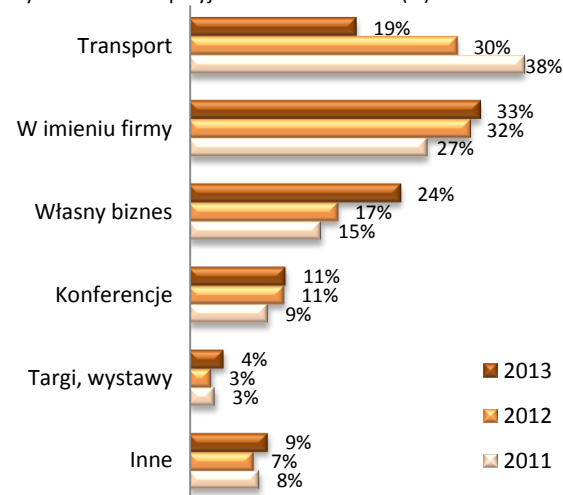
Rys. 4. Przyjazdy turystów do Polski według podstawowych celów pobytu (oszacowania w mln)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

W 2013 roku, podobnie jak w poprzednim roku, w grupie przyjazdów służbowych dominowały podróże delegacyjne (związane z prowadzeniem interesów w imieniu firmy i własnym - odpowiednio 33% i 24%) oraz związane z obsługą transportu (chodzi tu głównie o przewóz towarów - 19%). Wielkość segmentu kongresowo-konferencyjno-targowego szacowana jest na 17%. Wzrost ten jest największy w grupie krajów pozaeuropejskich, ale też w Niemczech.

Rys. 5. Struktura przyjazdów w interesach (%)

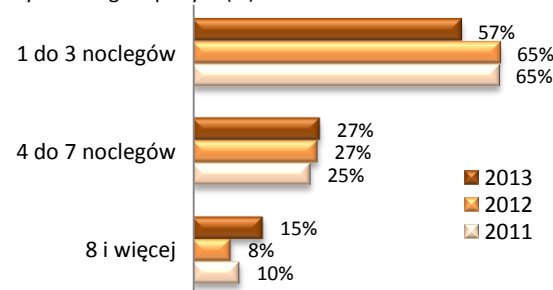

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Długość pobytu

W 2013 roku średnia długość pobytu turystów w Polsce znacznie wzrosła i wyniosła 4,5 noclegu (wobec 3,8 w 2012 r.). Stało się to głównie za sprawą wzrostu udziału przyjazdów długich – pow. 8 dni. Reguła, że przyjazdy drogą lotniczą wiążą się z dłuższym pobytem w Polsce potwierdziła się i tym razem (5,94 noclegu – wobec 3,35 w przypadku przyjazdów drogą lądową). Najkrócej przebywali w Polsce sąsiedzi ze wschodu (2,3), a zwłaszcza turyści z nowych krajów Unii (2,2).

Rys. 6. Długość pobytu (%)

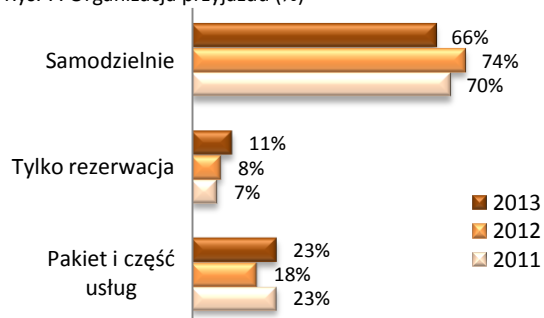

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Sposób organizacji przyjazdu

Ogółem, jak szacujemy, w ciągu 2013 roku pakiet lub część usług wykupiło około 23% turystów (powrót do tendencji sprzed EURO 2012). W efekcie dwie trzecie turystów przyjechało do nas w sposób samodzielnie zorganizowany. Ten sposób organizacji jest mniej popularny, niż rok wcześniej. Udział wykupujących pakiety był, tak jak poprzednio, zdecydowanie największy wśród turystów z krajów pozaeuropejskich (ok. 40%) i stosunkowo duży wśród turystów z krajów starej Unii (ok. 32%). Jednak w przypadku tych krajów stwierdzamy ponowny wzrost liczby korzystających z pełnych pakietów.

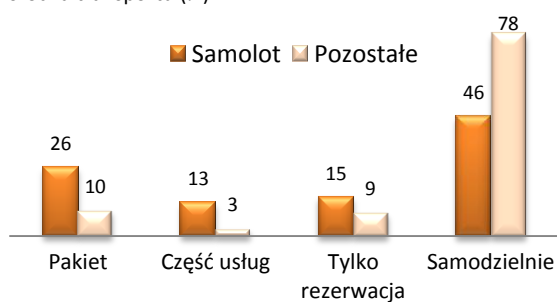
Rys. 7. Organizacja przyjazdu (%)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Podróżujący drogą lotniczą częściej, niż pozostali, korzystają z różnych form pośrednictwa w organizacji przyjazdu. Przyjazdów samodzielnych było wśród podróżujących samolotem 46%, a wśród podróżujących drogą lądową – 78%.

Rys. 8. Zróżnicowanie sposobu organizacji podróży według środka transportu (%)

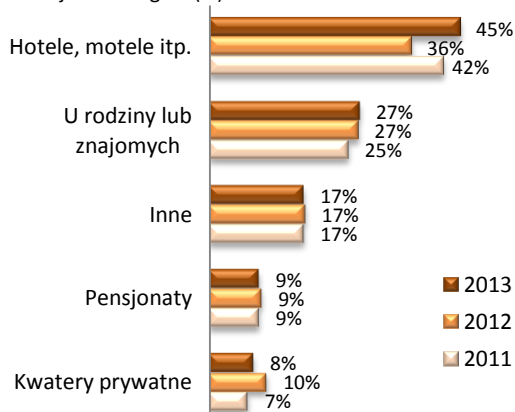

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Baza noclegowa

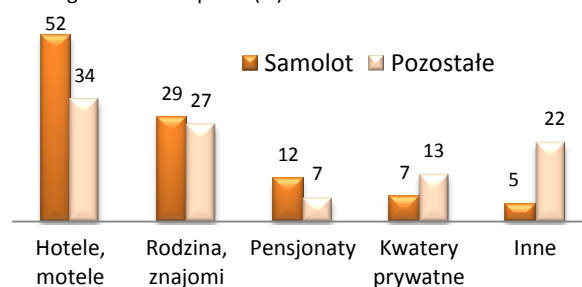
Z noclegów w obiektach typu hotelowego korzystało ogółem 45% turystów. Oznacza to pokaźny wzrost. Wart odnotowania jest wzrost zainteresowania noclegami w obiektach hotelowych wśród obywateli „nowych” krajów UE oraz naszych wschodnich sąsiadów. Z bazy typu hotelowego korzystało blisko 51% turystów badanych na lotniskach.

Rys. 9. Miejsce noclegów (%)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Rys. 10. Zróżnicowanie wykorzystywanej bazy noclegowej według środka transportu (%)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Odwiedzane województwa

W 2013 r. do najczęściej odwiedzanych województw należały: małopolskie (17,5%), dolnośląskie (15%), pomorskie (12%), zachodniopomorskie (11%) i mazowieckie (9%).

Oszacowane na cały rok 2013 liczby wizyt w najliczniej odwiedzanych województwach przedstawiają się następująco:

- małopolskie – 2,5 mln,
- dolnośląskie – 2,2 mln,
- pomorskie – 1,7 mln,
- zachodniopomorskie – 1,6 mln,
- mazowieckie – 1,3 mln.

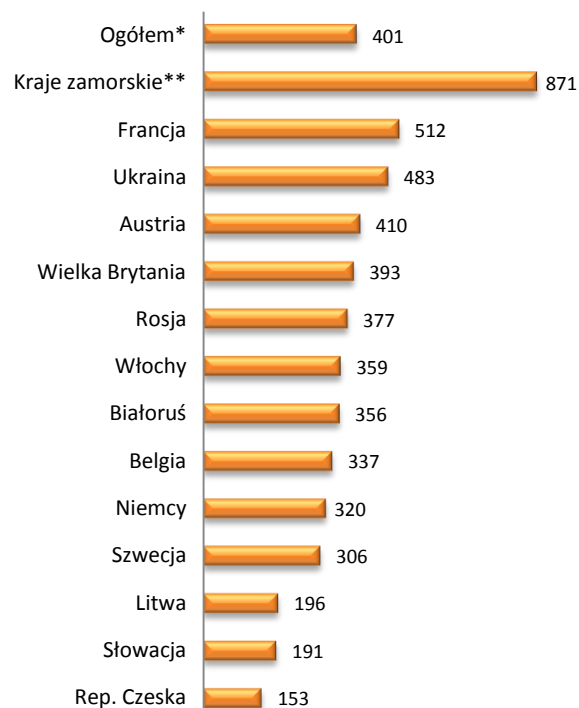
Nie zmieniła się charakterystyczna cecha turystyki przyjazdowej do Polski, polegająca na znacznym odsetku wielokrotnych wizyt. Ok. 31% badanych odwiedziło Polskę jedynie raz w ciągu 12 miesięcy, a ok. 34% było u nas pięć lub więcej razy. W przypadku sąsiadów ze wschodu odsetek ten wyniósł aż 69%.

W strukturze demograficznej turystów odwiedzających Polskę w 2013 roku stwierdzamy nieznaczne zmiany w przypadku udziału osób deklarujących polskie pochodzenie (wzrost o 3 pkt proc. do 22%). Jeśli zaś idzie o wiek, udział osób w wieku od 25 do 34 lat, pozostał na zbliżonym poziomie (ok. 24%, podobnie jak w przypadku grupy wieku 45-54 lata: 23%), zaś największy udział odnotowano dla osób w wieku 35-44 lata (ok. 33%). Struktura wg płci pozostaje niemalże bez zmian (60% do 40% na korzyść mężczyzn).

IV. Wielkość i struktura wydatków turystów

Badania przeprowadzone w 2013 roku pozwoliły oszacować przeciętne wydatki turystów odwiedzających Polskę na poziomie 401 USD na osobę i 76 USD na jeden dzień pobytu (średnie ważone). Porównanie uzyskanych danych z tymi, które oszacowano dla roku 2012 wskazuje na nieznaczny spadek przeciętnych wydatków na osobę (o ok. 0,7%) i wydatków dziennych (o ok. 2%); w obydwu przypadkach odnosi się to do średnich ważonych. Niepokojący jest w tym wypadku fakt, że tendencja spadkowa, choć niewielka, utrzymuje się systematycznie od czwartego kwartału 2012.

Rys. 11. Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2013 roku w USD (według krajów)

*) Średnia ważona; **) Kraje zamorskie: Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA.

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

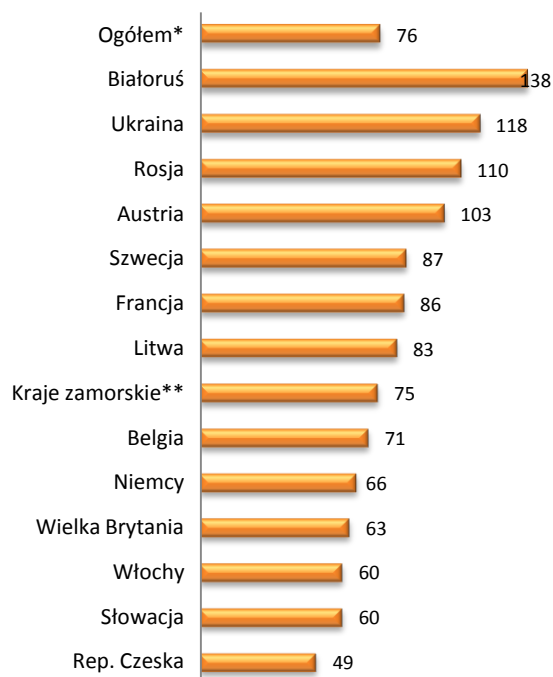
Średnie wydatki na osobę według krajów wahały się w granicach od 153 USD (Czechy) do 871 USD (wybrane kraje zamorskie). W odniesieniu do roku ubiegłego zmalała rozpiętość pomiędzy najwyższymi i najniższymi wydatkami, utrzymując średnią na nieco niższym poziomie. Wzrost wydatków notujemy dla wszystkich naszych wschodnich sąsiadów (Rosji, Ukrainy, Litwy i Białorusi) oraz Węgier. Pocięszającym jest wzrost, po okresie spadków, wydatków podróży z Francji i Wielkiej Brytanii. Kolejny rok z rzędu widoczne są spadki wydatków turystów z Włoch i Czech oraz rezydentów innych bogatych krajów UE – Niemców (najbardziej dotkliwy w skali wydatków ogółem) i Szwedów. Analizując je należy pamiętać, że organizacja Mistrzostw Europy w roku 2012 przyciągnęła do Polski turystów generujących większe wydatki, stąd tegoroczna korekta. Jednocześnie uwagę zwraca wzrost ruchu turystycznego i wydatków z nim związanych na granicy wschodniej, głównie za sprawą otwarcia małego ruchu granicznego z Federacją Rosyjską.

Największy wzrost poziomu wydatków (rok do roku) odnosi się do: Ukrainy, Rosji, Białorusi. Na uwagę zasługuje znaczący wzrost zainteresowania naszym krajem wśród turystów z bogatych krajów azjatyckich (Japonii, Korei Pd, Chin). Największe spadki dotyczyły przyjeżdżających z Włoch i Szwecji.

Jeśli chodzi o przeciętne dzienne wydatki turystów, analiza danych za rok 2013 pokazuje, że wahały się one w granicach od około 49 USD (Czechy) do 138 USD (Białoruś). W stosunku

do roku 2012 najbardziej wzrosły przeciętne dzienne wydatki turystów z Białorusi, Rosji, Ukrainy, a zmalały – z Włoch.

Rys. 12. Przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w 2013 r. (w USD) – według krajów

*) Średnia ważona; **) Kraje zamorskie: Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA.

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

W roku 2013 najczęściej wydawały osoby deklarujące zakupy na własne potrzeby jako główny cel podróży (482 USD), jednocześnie jest to segment wydatków, które zwiększyły się w największym stopniu, następnie ci, którzy przyjechali w sprawach służbowych (404 USD) i typowo turystycznych (369 USD). W stosunku do roku 2012 nieznaczne ujemne zmiany (ok. 0,7%) poziomu wydatków według deklarowanych celów podróży dotyczyły kategorii: sprawy zawodowe, typowa turystyka, odwiedzin oraz tranzyt. Wydatki zdrowotne to cel, na który sukcesywnie cudzoziemcy przeznaczają coraz więcej.

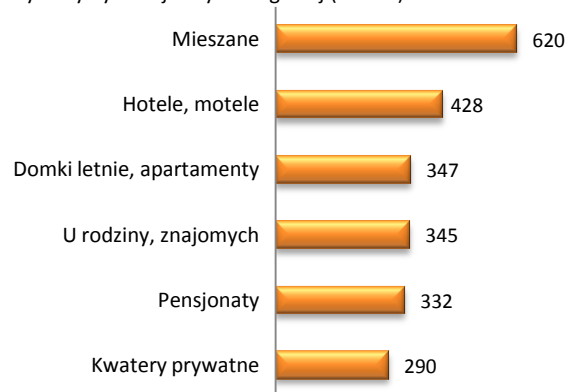
Rys. 13. Wydatki turystów w 2013 r. według celu podróży (w USD)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

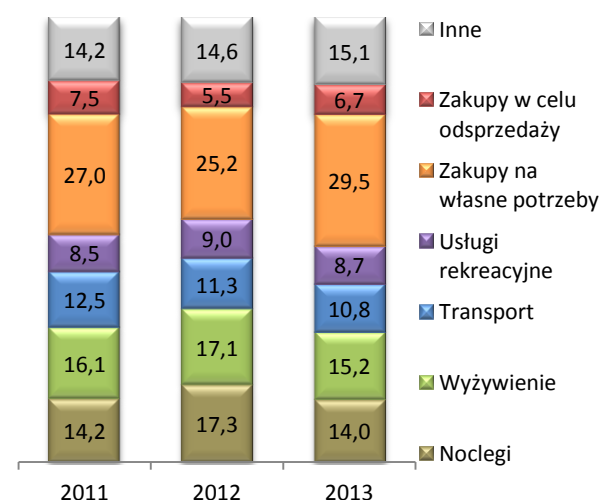
Podobnie jak rok wcześniej, wyniki badań przeprowadzonych w 2013 roku pokazują, że najczęściej pozostawiały w Polsce osoby zatrzymujące się w mieszanych rodzajach zakwaterowania (przeciętnie 620 USD na osobę; więcej niż w 2012 roku), następnie w hotelach i motelach (428 USD, również wzrost w stosunku do 2012 roku) oraz – tu zmiana w stosunku do poprzedniego roku – w domkach letnich i samodzielnych apartamentach (347 USD, o 15% mniej, niż w całym roku 2012). Opisane zmiany są korektą ubiegłorocznych odchyliń i powrotem do trendów sprzed EURO 2012. Najmniejsze wydatki związane były z noclegami w kwaterach prywatnych - w 2013 roku obserwujemy kolejny rok z rzędu spadki w tej kategorii. Wzrosły natomiast wydatki nocujących u rodziny i znajomych.

Rys. 14. Wydatki turystów w 2013 r. według rodzaju wykorzystywanej bazy noclegowej (w USD)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Rys. 2. Struktura wydatków poniesionych przez turystów na terenie Polski w latach 2011 - 2013 (%)

Źródło: badania i oszacowania Activ Group (2013) oraz konsorcjum firm: Activ Group i Instytut Turystyki (2012, 2011).

Rodzajowa struktura wydatków turystów na wybrane do analizy kategorie dóbr i usług uległa w badanym okresie niewielkim zmianom. Turyści przeznaczali około 14% pozostawionych w Polsce sum na noclegi (mniej niż rok wcześniej), a

około 15% na wyżywienie (również spadek). Zwraca uwagę fakt, że od dłuższego czasu znaczącą (i wciąż rosnącą) część stanowią wydatki przeznaczone na zakupy na własne potrzeby (29,5% wydatków, w roku 2012 – 25,2%). Wzrosło również znaczenie zakupów w celu odsprzedaży. Wydaje się, że te zmiany w strukturze wydatków (wzrost znaczenia zakupów) są efektem wzmożonego ruchu na granicy wschodniej.

Podobnie jak rok wcześniej, uzyskane wyniki pozwalają także na bardziej szczegółowe rozszacowanie wydatków ponoszonych w ramach głównych grup rodzajowych, zwłaszcza w odniesieniu do wyżywienia i transportu. W 2013 roku wśród wydatków przeznaczonych na wyżywienie 70% należy wiązać z korzystaniem z usług gastronomii, natomiast w kosztach transportu 61,4%, wobec 54,6% w 2012 roku, stanowił zakup paliw, nieco mniej (37,6%) wydano na zakup biletów.

W badanym okresie udział wydatków pokrywanych kartami płatniczymi wyniósł nieco więcej, niż poprzednio (23% wobec 22,8% w 2012 r. i 26,1% w 2011 r.). Z dotychczas przeprowadzonych badań wynika, że w 2013 roku najwyższy poziom wydatków deklarowali respondenci w wieku 65 lat i więcej (415 USD), a następnie w wieku 25 – 34 lata (362 USD).

Ocena wielkości popytu turystycznego turystów wymaga uwzględnienia wszystkich wydatków, łącznie z tymi, które są ponoszone za granicą, przed podróżą i wpływają na konta polskich podmiotów gospodarczych. Chodzi tu przede wszystkim o wartość usług świadczonych na terenie Polski, ale opłaconych w miejscu stałego zamieszkania turystów. W badanym okresie przeciętne wydatki poniesione przed podróżą ukształtowały się na poziomie 264 USD na osobę i 51 USD na dzień pobytu. To więcej niż rok wcześniej, a na ten fakt w dużej mierze wpłynęło zwiększenie ilości tzw. „przyjazdów pakietowych”.

Tabela 3. Poziom wydatków poniesionych przed podróżą (wybrane kraje)

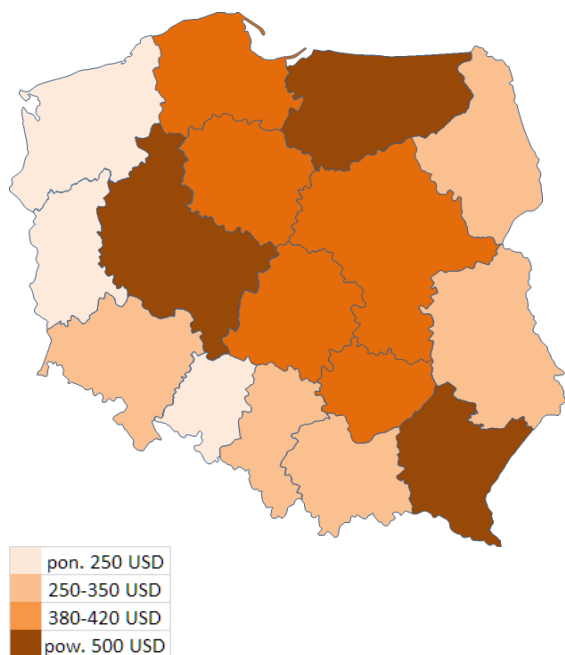
	USD na osobę	USD na dzień pobytu
Ogółem	264	51
Niemcy	198	41
Francja	502	84
W. Brytania	268	43
Ukraina	133	33
Włochy	329	55
Szwecja	201	60
Belgia	367	82
Rosja	267	78
Kraje zamorskie	1324	114

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Analiza regionalna wydatków turystów (a co za tym idzie przychodów z turystyki) jest dość ograniczona ze względu na to, że turyści zazwyczaj odwiedzają kilka miejsc w czasie tej

samej podróży. Z badań przeprowadzonych w 2013 roku wynika, że największe wydatki związane były z podróżami podczas których turyści odwiedzili kilka województw (turystyka objazdowa) oraz odwiedzających województwo podkarpackie, co z kolei może się wiązać z turystką - w znacznej mierze - zakupową. W dalszej kolejności znajdują się podróże do woj. warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego. Obszary cechujące się najniższymi wydatkami turystów to opolskie, lubuskie i zachodniopomorskie.

Mapa 1. Przeciętne wydatki turystów w 2013 roku według odwiedzanych województw (w USD na osobę)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

V. Wydatki odwiedzających jednodniowych

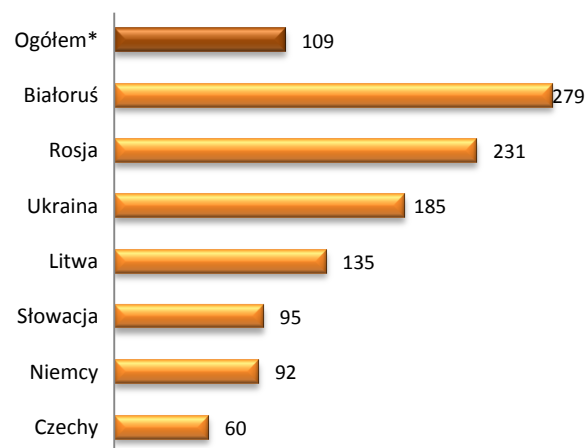
Oszacowane przeciętne wydatki odwiedzających jednodniowych ukształtowały się na poziomie 109 USD na osobę (średnia ważona), o prawie 4% więcej niż w poprzednim roku. W tej grupie nierezydentów (nie nocujących na terenie Polski) zdecydowanie najwyższe wydatki zadeklarowali Białorusini (około 279 USD na osobę), następnie przyjezdni z Rosji (231 USD) i Ukrainy (185 USD). W relacji do poprzedniego roku, w badanym okresie notuje się znaczący wzrost wydatków nierezydentów z tak ważnych dla Polski rynków jak Rosja (o ponad 43%), Białoruś (o 20%) i Ukraina (o ok. 7%), ale też Litwa (o 50%). Warto zauważyć, że w 2013 roku notuje się zwiększenie wydatków obywateli większości państw, z wyłączeniem naszych południowych sąsiadów - Czechów (spadek o ok. 25%) i Słowaków (spadek o 11%), którzy tę tendencję utrzymują od początku roku. Poziom wydatków Niemców pozostał niemal bez zmian. Podobnie jak w poprzednich latach, przeciętne wydatki jednoznacznie rosną wraz z odległością od granicy, która

przekraczają odwiedzający jednodniowi. Skok wydatków Rosjan to efekt małego ruchu granicznego.

W 2013 roku odwiedzający jednodniowi ponad połowę wydatków przeznaczali na zakupy na własne potrzeby (54%), a następnie na transport (12%) i zakupy w celu odsprzedania (11%). Jak co roku, w kosztach żywienia warto zwrócić uwagę na wysoki niezmienny udział usług gastronomicznych (ok. 64%). Koszty transportu były jak zazwyczaj zdominowane przez wydatki związane z zakupem paliw: stanowiły one aż 95,3% ogółu wydatków na transport (nieco więcej niż rok wcześniej).

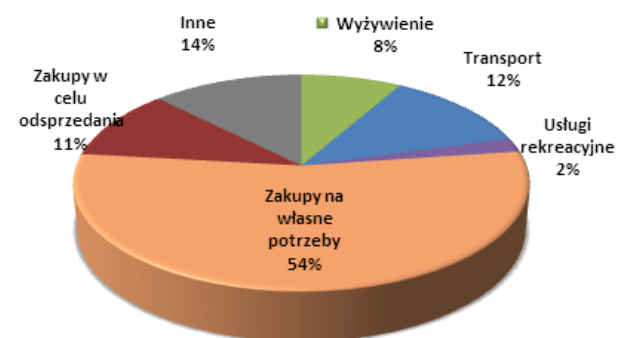
Odwiedzający jednodniowi w niewielkim stopniu posługują się kartami płatniczymi: zapłacono nimi zaledwie 8,5% wydatków. Z krajów sąsiedzkich kartami posługują się najczęściej Litwini i Słowacy.

Rys. 16. Przeciętne wydatki odwiedzających jednodniowych w 2013 roku według krajów (w USD)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

Rys. 173. Struktura wydatków odwiedzających jednodniowych w 2013 r. (w %)

Źródło: badania Activ Group, 2013 r.

VI. Podsumowanie

Dane uzyskane w odniesieniu do zagranicznej turystyki przyjazdowej do Polski w 2013 roku pokazują przede wszystkim, że nastąpił powrót do wcześniejszych trendów, załamanych z jednej strony organizacją Euro 2012, z drugiej – skutkami recesji gospodarczej, rzutującej przede wszystkim na ograniczenie znaczenia wydatków biznesowych, w tym cięcie kosztów z nimi związanych. Kolejnym powodem pewnych zmian trendów jest szersze otwarcie na rynki wschodnie. Ma to przełożenie szczególnie na wzrost ilości odwiedzających jednodniowych. Generalnie biorąc, odnotować należy wzrost przyjazdów obcokrajowców do Polski przy nieznacznym zmniejszeniu poziomu wydatków turystów oraz wzroście wydatków odwiedzających jednodniowych.

Tabela 4. Zmiany przeciętnych wydatków na osobę

Wybrane kraje	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem					
Kraje zamorskie*					
Francja					
Włochy					
Wielka Brytania					
Belgia					
Niemcy					
Skandynawia					
Holandia					
Austria					
Węgry					
Białoruś					
Rosja					
Ukraina					
Republika Czeska					
Słowacja					
Litwa					
Wzrost					
Spadek					

*Kraje zamorskie: Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA
Źródło: badania w latach 2009 - 2013

Ponadto warto odnotować kilka zjawisk szczegółowych:

- Wzrosło znaczenie przyjazdów naszych wschodnich sąsiadów, natomiast zmalał nieco udział wizyt rezydentów krajów „starej” Unii. Obserwujemy wzrost zainteresowania naszym krajem w kontekście przyjazdów zdrowotnych oraz wizyt typowo turystycznych, natomiast widoczny jest spadek przyjazdów biznesowych i tranzytowych. Dla odwiedzających jednodniowych wizyty w Polsce częściej, niż rok temu związane są z zakupami.
- Rok 2013 cechują zróżnicowane zmiany wydatków nierezydentów: nieznacznym spadkiem poziomu wydatków turystów towarzyszą wzrosty poziomu wydatków odwiedzających jednodniowych; wzrosty dotyczą w większym stopniu krajów wschodnich, szczególnie Rosji.

- Jeśli chodzi o turystów, w badanym okresie spadły przede wszystkim wydatki turystów z Włoch (takie tendencje dla tego kraju utrzymują się kolejny rok z rzędu), naszych południowych sąsiadów - Czechów i Słowaków oraz minimalnie - Niemców. Wzrost wydatków notujemy dla wszystkich naszych wschodnich sąsiadów (Rosji, Ukrainy i Białorusi) oraz Węgier. Pocięszającym jest, po okresie spadków, wzrost wydatków podróży z Francji oraz Skandynawii.
- W segmencie odwiedzających jednodniowych, zanotowano wzrost zarówno liczby przyjazdów (o ponad 9%), jak i wydatków (o ponad 2%). Warto zauważyć w badanym okresie zwiększenie wydatków obywateli większości państw, z wyłączeniem naszych południowych sąsiadów - Czechów i Słowaków.
- Ważny dla Polski rynek niemiecki cechuje, po ubiegłorocznych spadkach, ponowny wzrost znaczenia podróży. Dotyczy to zarówno liczby wizyt, jak i (dla odwiedzających jednodniowych) poziomu przeciętnych wydatków. Z kolei turyści niemieccy wydali w Polsce w przeliczeniu na osobę aż o 9% mniej (większe spadki zniwelował czwarty kwartał), niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Minimalnie wzrósł za to średni poziom wydatków odwiedzających jednodniowych z Niemiec, korygując wraz ze wzrostem liczby wizyt, spadki przychodów z turystyki w bilansie dla tego kraju.
- Obserwacja rynków wschodnich pokazuje wzrost znaczenia przyjazdów z Rosji i Ukrainy. Wyhamował przyrost wizyt Białorusinów, natomiast poziom ich wydatków w Polsce zwiększa się w sposób istotny z roku na rok. Należy zwrócić uwagę na ruch graniczny z Rosją, który po już dużych wzrostach, nadal będzie przybierał na znaczeniu.
- Oszacowania i przewidywania zapowiadają wzrost łącznych wpływów dewizowych z tytułu podróży nierezydentów do Polski o ponad 9%, dając łączną kwotę około 12,8 mld USD. Wpływ na to miał w dużej mierze wzrost znaczenia wydatków odwiedzających jednodniowych (+13,5%), ale też przyrost wpływów od turystów (+6,2%). Pozytywnym aspektem jest ponadto zjawisko wydłużania pobytu w Polsce. Struktura wpływów wskazuje na niewielką (i wciąż malejącą) przewagę znaczenia przychodów od turystów (obecnie 52,2%, a w 2012 – 53,8%). W 2013 roku największy przyrost łącznych przychodów r/r spodziewany jest ze strony takich rynków, jak: Ukraina, Rosja, Białoruś, Litwa i Niemcy, natomiast największe spadki dotyczą przychodów z Czech, Niderlandów i Austrii.

Katarzyna Janczak
Krzysztof Patelał

Marzec 2014 r.